

ת"פ 9912/08/22 - מדינת ישראל-פמ"ד ע"י נגד אימאן בטיחאת - בעצמו ע"י

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 9912-08-22 מדינת ישראל נ' בטיחאת(עציר)
תיק חיצוני: 345980/2022

לפני	כבוד השופט יובל ליבדרו
המאשימה:	מדינת ישראל-פמ"ד ע"י ב"כ עו"ד שירין מחאג'נה
נגד	
הנאשם:	אימאן בטיחאת - בעצמו ע"י ב"כ עו"ד טל ארד גזר דין

מבוא

1. הנאשם הורשע על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן (להלן: "כתב האישום") בעבירה של שוד, עבירה לפי סעיף 402(א) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. במסגרת הסדר הטיעון לא הושגה הסכמה עונשית בין הצדדים וכל צד טען לעונש באופן חופשי.

כתב אישום

3. מעובדות כתב האישום עולה כי ביום 25.07.2022 בשעה 18:30 או בסמוך לכך קיבל המתלונן הודעה על כך שהוא חולה בקורונה. אי לכך, החל הוא לצעוד ברגל לעבר ביתו, ובמקביל התקשר לרופאו על מנת לקבל ממנו הנחיות לאור הידיקותו בקורונה. בהגיע המתלונן לאזור הרחבה האחורית של היכל בית המשפט בבאר שבע, ובעודו משוחח בטלפון נייד, התקרב הנאשם אל המתלונן וניסה לחטוף לו את מכשיר הטלפון מידו. המתלונן התנגד למעשי הנאשם, ואולם הנאשם לא הרפה ובשלב מסוים הצליח לחטוף את מכשיר הטלפון מידו של המתלונן. בתגובה לכך אחז המתלונן בבגדיו של הנאשם בחוזקה על מנת למנוע ממנו לברוח. בשל התנגדות הנאשם לאחיזת המתלונן, נפל המתלונן ארצה ויחד עמו הנאשם. בעודם על הקרקע, צעק המתלונן, "הצילו הצילו" והנאשם שם את ידו על פניו ופיו של המתלונן. המתלונן נשך את אצבעו של הנאשם, ובכדי להשתחרר מהנשיכה הנאשם הדף את ראשו של המתלונן וכתוצאה מכך נחבט ברצפה. בשל כך, דם ניגר מראשו של המתלונן והמתלונן שחרר את אחיזתו מהנאשם. הנאשם קם מהרצפה והחל להימלט כשהוא נוטל עמו את מכשיר הטלפון של המתלונן בכוונה לשלול אותו מהמתלונן שלילת קבע. המתלונן החל לרוץ אחריו ואולם בשל אפיסת כוחותיו עצר במקומו. הנאשם נמלט מהמקום עד אשר נעצר על-ידי השוטרים. לאחר מעצרו ובעת שהגיע בסמוך לניידת המשטרה, זרק הנאשם את מכשיר הטלפון מכיסו על הרצפה בסתר בכוונה

למנוע או להכשיל את החקירה הפלילית. כתוצאה ממעשי הנאשם, פונה המתלונן לבית החולים "סורוקה" שם אובחן כמי שסובל מהמטומה ברקמות הרכות פרונטלית משמאל ללא ממצא חבלתי תוך גולגולתי.

תסקיר שירות המבחן

4. מתסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם עולה כי הלה בן 32, גרוש, סיים 11 שנות לימוד, לא השלים את לימודיו בשל כך שהיה נתון ב"מעצר בית" במסגרת תיק אחר, עבד בעבודות מזדמנות, ריצה מאסרים חוזרים ונשנים, דר רחוב וטרם מעצרו הנוכחי שהה בקהילה טיפולית "אלפטאם" בה השתלב במסגרת שחרור מוקדם ממאסר קודם.

הנאשם שיתף כי גדל בתנאי מחיה קשים, כי הוא מתקשה להתמודד עם האובדנים בחייו, כי איבד את אמו בהיותו בן 14 ממחלה, את אחיו בתאונת דרכים ואת בתו שנולדה עם מום בלב ונפטרה לאחר כחצי שנה. הנאשם הוסיף ושיתף כי נישא בגיל 20, כי 3 חודשים לאחר נישואיו נידון לעונש מאסר ממושך, כי אחיו מקיימים אורח חיים נורמטיבי וכי הוא חש שהוא ה"כבשה השחורה" של המשפחה.

שירות המבחן ציין כי הנאשם הופנה בעבר לשירות המבחן לנוער ולמבוגרים, והוא מוכר לשירות המבחן ממעצרים קודמים, כי בתיק המעצר הנוכחי העריך שירות המבחן שקיימת רמת סיכון גבוהה מהנאשם, כי הנאשם נפלט מקהילה טיפולית טרם ביצוע העבירה הנוכחית, כי סבר שקהילה טיפולית אינה נותנת מענה לדפוסי התנהגותו הלאימה של הנאשם, וכן שהנאשם יתקשה להתמיד בקהילה טיפולית למרות המוטיבציה שהביע.

הנאשם שיתף כי הוא משתמש בסמי "פיצוציות" ובחשיש וצורך באופן מאסיבי אלכוהול החל מגיל 16 לאחר פטירת אמו. מגורמי הטיפול של קהילת "אלפטאם" נמסר כי הנאשם הגיע לקהילה לאחר שהופנה אליה דרך הרשות לשיקום האסיר, כי לאחר שהודח מהקהילה בשל צריכת אלכוהול והוחזר הביע חרטה ומוטיבציה לטפל בעצמו, שיתף בקשיי ההסתגלות, עלה לשלב ב' וניסה להתמודד עם השתלבותו בחזרה בתוך הקבוצה אך הורחק בשנית מהקהילה עקב צריכת אלכוהול.

לעניין העבירה מסר הנאשם כי נתקל במתלונן באקראי והחליט לחטוף לו את הטלפון מידיו כי נזקק לכסף כדי לממן את התמכרותו וכי לאחר שניסה להשתחרר מהמתלונן שאחז בחולצתו קיבל המתלונן מכה. הנאשם הודה בביצוע העבירה, לקח אחריות והביע חרטה על מעשיו, מסר כי אינו זוכר בבירור את האירוע כיוון שהיה אותה עת תחת השפעת חומרים ממכרים, הביע אמפטיה כלפי המתלונן ותחושת אשמה על פגיעה באדם מבוגר והוסיף כי לא התכוון לפגוע במתלונן.

הנאשם מסר כי הוא מודע לקשייו, מבין את בעיית ההתמכרות שלו, הביע תחושת עייפות מאורח חייו הנוכחי, הביע תחושת פספוס וכעס על ההזדמנות שניתנה לו והביע רצון להשתתף בהליך טיפולי אינטנסיבי הן בבית הסוהר והן מחוצה לו.

ממידע שהגיע מגורמי הטיפול בשב"ס נמסר כי הנאשם אינו נוטל טיפול תרופתי, אינו נוטל תחליפי סם,

בדיקות השתן מצביעות על ניקיון מסמים, כי הוא בסטטוס של שפוט - עצור, שפוט בגין הפרת תנאים לתקופה של 11 חודשים ועצור בגין תיק זה, ללא עבירות משמעת או בעיות תפקוד, בקשר עם עו"ס האגף, נתמך על-ידי משפחתו, משולב בקבוצות של עצורים ואף משמש כעוזר הוראה והביע מוטיבציה להשתלב בהליך טיפולי בתחום ההתמכרויות וכישורי חיים.

שירות המבחן התרשם כי הנאשם שיתף על אודות קשייו, התמכרותו ודפוסי התנהלותו, הביע רגישות ואכפתיות למשפחתו, גילה מוטיבציה כנה לשינוי אורחות חייו והשתלבות בכל סוג שיוצע לו גם במסגרת שב"ס ומחוצה לו, מגלה אמפטיה כלפי המתלונן, לוקח אחריות ובוחן באופן ביקורתי את מעשיו.

לצד זאת, שירות המבחן התרשם שהנאשם גדל בעזובה פיזית, נהג בפאסיביות לאורך השנים תוך תחושת רחמים עצמיים, יצר קשרים חברתיים שוליים, צורך חומרים משני תודעה, התקשה להשתלב במסגרות תעסוקה, ריצה תקופות מאסר ממושכות, ניהל אורח חיים עברייני, מבטא לגיטימציה לשימוש באלימות במצבים מסוימים, מגלה קושי בוויסות דחפיו וקושי בדחיית סיפוקים, בעל דפוסי חשיבה פטריארכליים נוקשים, נוטה להחזיק בעמדות קורבניות ולהשליך את מעשיו על התמכרותו לאלכוהול, וכן שמאסרים קודמים לא הובילו לשינוי בעמדותיו.

שירות המבחן התרשם מרצדיוויזם בתחום עבירות האלימות.

שירות המבחן התרשם כי קיימת רמת סיכון גבוהה מאוד להישנות התנהגות עוברת חוק, פורצת גבולות ואלימה שיכולה להצטמצם בהליך טיפולי מקיף.

שירות המבחן המליץ על ענישה מוחשית ועל שילובו של הנאשם בהליך טיפולי בתחום האלימות וההתמכרות בכלא.

הצהרת נפגע העבירה

5. המאשימה צרפה את הצהרת המתלונן כנפגע העבירה (ת/2). הלה שיתף כי הוא חי לבד, כי הוא חולה במחלת הסרטן ומוגדר כנכה 100% וכי ביום האירוע היה בטיפולים. ביחס לנזק שנגרם לו שיתף כי הפגיעה בראש התגלתה גם בבדיקת ה-CT כפגיעה חיצונית, כי העין שלו האדימה למשך שבוע. כן מסר שסבל מכאבים באזור הצלעות בצד שמאל למשך כחודש.

לצד ההצהרה, המאשימה צרפה תמונות של המתלונן עם סימני דם בראשו ומסמך רפואי של המכון ל-PET-CT בבית חולים אסותא המתייחס בעיקרו אל תוצאות הטיפול במחלת הסרטן ממנה סובל המתלונן אך בו גם צוין כי הודגמה טראומה בצלעות אמצעיות קדמיות משמאל.

כאן המקום להדגיש, כי כבר בעת קבלת המסמכים הובהר לצדדים כי בית המשפט לא ייתן משקל בגזר הדין לפרטים שעלו ממסמכים אלה ואשר לא צוינו בכתב האישום שגובש במסגרת הסדר הטיעון, וכך ייעשה.

טיעוני הצדדים

6.

המאשימה טענה לעונש בכתב והשלימה טיעוניה על-פה. המאשימה טענה כי מתחם העונש ההולם נע בין 4 ל- 6 שנות מאסר ועתרה להטיל על הנאשם עונש של 5 שנות מאסר וחצי, להפעיל את המאסרים המותנים התלויים ועומדים כנגד הנאשם במצטבר לעונש שיושת עליו, כך שסך הכל ירצה 6 שנות מאסר ו- 5 חודשים, הפעלת ההתחייבות התלויה ועומדת כנגד הנאשם, מאסר מותנה, קנס ופיצוי לנפגע עבירה. המאשימה עתרה שלא לנכות את ימי המעצר בתיק זה בהם היה הנאשם במקביל אסיר בתיקו הקודם וכן לכך שהמאסר שיוטל על הנאשם בתיק זה ירוצה במצטבר לעונש המאסר אותו הוא מרצה בשל תיקו הקודם (לאחר ההפקעה).

המאשימה הפנתה בטיעוניה לערכים המוגנים שנפגעו, למידת הפגיעה הגבוהה בהם ולנסיבות הקשורות בביצוע העבירה לרבות לכך שהנאשם תכנן את ביצוע העבירה ואין מדובר ברוח "שטות"; לחלקו הבלעדי של הנאשם בביצוע העבירה; לנזקים שנגרמו למתלונן כתוצאה מביצוע העבירה - הקנייניים, הפיזיים והנפשיים; לנזקים שעלולים היו להיגרם כתוצאה מביצוע העבירה ולסיבה שהביאה את הנאשם לבצע את העבירה.

המאשימה הפנתה לעברו הפלילי המכביד של הנאשם בעבירות רכוש, אלימות וסמים, לכך שריצה מאסרים ממושכים ולכך שמאסרים מותנים והתחייבות כספית שהיו תלויים ועומדים כנגדו לא היה בהם כדי להרתיעו מלבצע את העבירה בתיק זה ולכך שהנאשם ביצע את העבירה בתיק זה זמן קצר לאחר ששוחרר ממאסרו הקודם בעודו אסיר ברישיון.

המאשימה הפנתה גם להתרשמות שירות המבחן, להערכתה את מידת הסיכון הנשקפת מהנאשם כגבוהה ואת המלצתה לענישה ממשית. הנאשם טענה כי יש לתת משקל גבוה לאינטרס הציבורי ולשיקולי הרתעת היחיד והרבים. המאשימה צרפה את הצהרת נפגע עבירה (ת/2), תמונות של נפגע העבירה (ת/3), מכתב רפואי (ת/4), פרוטוקול ועדת שחרורים ומסמכים מבית הסוהר (ת/5) ופסיקה לתמיכה בעמדתה העונשית.

7.

ב"כ הנאשם טען אף הוא לעונש בכתב והשלים טיעונו על-פה. ב"כ הנאשם טען כי מתחם העונש ההולם נע בין 9 ל-24 חודשי מאסר ועתר לעונש שנע בין 10 ל-15 חודשי מאסר. ב"כ הנאשם עתר להפעיל את המאסרים המותנים התלויים ועומדים כנגד הנאשם חציים במצטבר וחציים בחופף כך שתקופת המאסר שתוטל על הנאשם לא תעלה על 18 חודשי מאסר. ב"כ הנאשם עתר לנכות מתקופת המאסר בתיק זה גם את ימי המעצר בהם היה הנאשם במקביל אסיר במסגרת תיקו הקודם. כן עתר לחפוף את עונש המאסר שיוטל על הנאשם בתיק זה עם עונש המאסר בתיקו הקודם שאותו הוא עודנו מרצה. באשר לעונשים הנלווים עתר שלא להטיל על הנאשם עיצום כספי ממשי וזאת לנוכח גילו, נסיבות חיו הקשות ומצבו הכלכלי הקשה וביקש להסתפק במאסר מותנה.

ב"כ הנאשם טען כי נסיבות ביצוע העבירה מלמדות שמדובר ברף הנמוך של עבירת השוד וכפועל יוצא על מידה נמוכה של פגיעה בערכים המוגנים. ב"כ הנאשם הפנה בעניין זה לכך שלא קדם לביצוע העבירה תכנון מוקדם, לכך שהאירוע היה נטול תחכום, לכך שלא נעשה שימוש בנשק קר או חם, לכך שהנזק הפיזי שנגרם למתלונן לא היה גבוה, לכך שהנאשם לא התכוון לפגוע במתלונן ולכך שהאלימות הפיזית נגרמה אגב התנגדותו של המתלונן.

ב"כ הנאשם הפנה בטיעונו לתסקיר שירות המבחן, לגילו הצעיר של הנאשם ולנסיבות חייו האישיות והמשפחתיות הקשות אשר הובילו אותו לבצע את העבירה.

ב"כ הנאשם טען כי יש לתת משקל גם לכך שהנאשם הודה, הביע חרטה ולקח אחריות על מעשיו, גילה אמפטיה כלפי המתלונן, הביע אכזבה ותסכול מהתנהלותו והביע רצון להשתלב בהליך טיפולי. כן טען שיש להתחשב בפגיעה שתיגרם לנאשם בשל העונש שיוטל עליו וכן לשיתוף הפעולה שלו עם רשויות האכיפה ומאמציו לחזור למוטב, הגם שלא השלים את הטיפול בקהילה בה שולב קודם למעצרו.

ב"כ הנאשם צרף פסיקה לתמיכה בעמדתו העונשית.

8. **הנאשם** אמר את דברו. הנאשם מסר שהוא מביע חרטה ומצטער ומתנצל בפני המתלונן שהוא אדם מבוגר. הוסיף כי לא הייתה לו כוונה לפגוע במתלונן וכן שצריכת האלכוהול הופכת אותו לאדם אלים. כן מסר הנאשם שהוא נוהג לעזור לאנשים מבוגרים, כי הוא משמש בכלא עוזר הוראה בכיתת ניסוי למתחילים, משתתף בקבוצות בחינוך ושאין לו עבירות משמעת במשך כל זמן מעצרו הממושך.

דין והכרעה

9. סבורני כי מתחם העונש ההולם צריך לנוע בין 20 ל-40 חודשי מאסר.

בקביעת המתחם התחשבתי בערכים המוגנים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות ביצוע העבירה ובענישה הנוהגת.

10. הנאשם פגע במעשיו בערכים המוגנים של הגנה על קניינו, גופו ושלומו של אדם, בתחושת הביטחון של הציבור בכללותו ובסדר הציבורי.

בע"פ 4177/06 **מדינת ישראל נ' אבו הוידי** (פורסם בנבו, 21.06.2006), פסקה 5 עמד בית המשפט על החומרה הגלומה בעבירות שוד:

"היא מבטאת אי קבלה של תפישות היסוד של החברה באשר לכבוד שיש לנהוג בגופו של אדם ובזכותו על רכושו. היא מבטאת תפילה שלפיה כוח הזרוע הוא שמכתיב את ההתנהלות וגורמת לכך שהציבור מתנהל בתחושה של חוסר ביטחון אישי, בידיעה כי פורענות עשויה להתרגש עליו גם בהלכו לתומו ברחוב, מידו של מי אשר מבקש לעשות רווח קל. אותם אזרחים תמימים זכאים ללכת ברחוב מוגנים מפני תוקף ואורב שאינו רואה לנגד עיניו אלא את עניינו שלו. בגזירת הדין בעבירה מסוג זה ראוי כי בית המשפט ייתן את הדעת, לצד נסיבותיו האישיות של הנידון והאפשרות לשקמו, גם לצורך לשלוח מסר ברור לפיו מי שנכון לבצע מעשים מעין אלה צפוי לעונש משמעותי שיבטא גם את פגיעתו הרעה בחברה, לצד שיקולי הענישה האחרים".

בבסיסה של כל עבירת שוד עומד הרצון לקחת מקניינו של האחר וזאת תוך שימוש באלימות פיזית או מילולית.

לא אחת הדגיש בית המשפט העליון את הצורך לעקור עבירה זו המטילה אימה על הציבור, ואשר פוטנציאל ההסלמה לפגיעה פיזית ונפשית בנפגעי העבירה הוא ממשי, וזאת באמצעות ענישה מרתיעה. ראו למשל ע"פ 5265/12 עמור נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 27.12.2012), פסקה 8:

"...עבירה זו אסור לה שתקנה אחיזה במחוזותינו ועלינו לפעול לעוקרה היכן שניתן. עבירת השוד פוגעת בציבור הקורבנות המסוים במסגרת האירוע, כמו גם בכלל האוכלוסייה כאשר גורמים עבריינים מאיימים על שלומה ורווחתה. על בתי המשפט להעביר מסר מרתיע לכל מי שבוחר להשיג רווח 'קל' בדרך עבריינית תוך פגיעה באנשים תמימים הנקרים בדרכם. כאמור, בנסיבות רגילות הרתעה זו צריכה לכלול מאסר בפועל".

11. מידת הפגיעה בערכים המוגנים בענייננו היא משמעותית בשים לב לאלימות הפיזית שהפעיל הנאשם כלפי המתלונן, בשים לב לפגיעה הפיזית שהסב לו, בשים לב לטיבו של הרכוש שנשדד (טלפון נייד על הפונקציות שהוא ממלא בחייו של האדם מן הישוב כיום) ובשים לב לכך שמעשה השוד נעשה באור יום בטבורה של עיר.

הנאשם בחר לשדוד מהמתלונן את המכשיר הטלפון הנייד אותו אחז ולא יותר אף שהמתלונן התנגד וניסה למנוע את מעשיו. בכדי להשלים את מזימתו ועל מנת להשתחרר מהתנגדותו של המתלונן, הדף הנאשם את ראשו של המתלונן וזה נחבט ברצפה מה שהוביל לדימום מראשו של המתלונן. רק בנס לא הובילה תקיפתו של הנאשם לפגיעה קשה יותר במתלונן.

על מידת הפגיעה שנגרמה למתלונן כתוצאה מהאירוע ניתן ללמוד גם מתמונות המתלונן שצורפו.

לצד כל זאת, בבחינת מידת הפגיעה בערכים המוגנים יש לתת משקל גם לכך שלא נעשה שימוש בנשק קר או חם, לחוסר התחכום בביצוע העבירה ולכך שבסופו של אירוע, לאחר שנעצר, הנאשם השליך הטלפון שגנב ונתן להניח שזה הושב למתלונן.

12. באשר לנסיבות הקשורות בביצוע העבירה מצאתי לתת משקל לנזק הפיזי שנגרם למתלונן; לנזק הנפשי ולמצער הרגשי שנגרם לו (הגם שזה בהצהרתו התייחס לנזקים גופניים בלבד ברי כי אירוע שכזה, לאדם לא צעיר שכמותו, הותיר את חותמו הנפשי-רגשי); לנזק שעלול היה להיגרם לו היה האירוע מסלים עוד יותר; לטיבו ולטבעו של הרכוש שנשדד; לתעוזה בביצוע העבירה, למקום ולזמן בו בוצעה העבירה (בטבורה של עיר, באור יום); למניע של הנאשם לביצוע העבירה (בצע כסף); לכח שהפעיל הנאשם ולפערי הכוחות בינו לבין המתלונן; ל"דבקות" של הנאשם בביצוע העבירה אשר המשיך במעשיו גם לאחר שהמתלונן התנגד לניסיון חטיפת הטלפון (עובדה 4 לכתב האישום), אחז בבגדיו (עובדה 4 לכתב האישום), צעק לעזרה לאחר שנפל על הקרקע (עובדה 5 לכתב האישום), נשך את אצבעו כשזה הניח ידו על פניו ופיו (עובדה 5 לכתב האישום). מעשיו של הנאשם ועצמת האלימות שהפעיל כלפי המתלונן הלכו והחמירו עד אשר הנאשם הדף את ראשו של המתלונן באופן כזה שזה נחבט ברצפה, מה שהוביל לדימום בראש ולהמטומות. הנאשם לא יותר גם כאשר המתלונן רדף אחריו, ואף לאחר שנעצר זרק את מכשיר הטלפון הנייד ממנו בסתר כדי למנוע או להכשיל את החקירה הפלילית.

כאן המקום להתייחס לטיבו של הרכוש שנשדד. חטיפה וגניבת מכשירי טלפון נייד, שכיום רובם ככולם הם טלפונים "חכמים", הפכה לתופעה נפוצה ולאמצעי לעשיית רווח קל תוך התפתחותו של "שוק שחור" למכירת מכשירים גנובים. מעבר לנזק הכלכלי שטמון בגניבת מכשיר שכזה, יש לתת את הדעת גם לפגיעה בפרטיות עקב איבוד וחשיפה של פרטים אישיים השמורים במכשיר כמו רשימת אנשי קשר, מספרי הטלפון, תמונות, יומן, רשימות אישיות ועוד. זאת ועוד, עם ההתפתחות הטכנולוגית נוספו למכשיר הטלפון החכם שימושים נוספים מעבר לקיימים ולאחרונה הוא גם משמש כארנק אלקטרוני וככרטיס אשראי.

בנסיבות אלו, ברי כי עגמת הנפש והחרדה הנגרמת לבעליו של הטלפון הנייד, אשר יש המכנים אותו "ידידו הטוב של האדם", בעקבות גניבתו היא משמעותית. לעניין זה ראו דברי השופט י' עמית בע"פ 8627/14 **דביר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 14.07.2015), פסקה 7 (להלן: "עניין דביר") באשר למעמד ולשימושים הרבים של הטלפון החכם :

"בין אם הדבר רצוי ובין אם לאו, לא ניתן להתכחש למעמד שתפס הסמארטפון בחיי חלקים נכבדים בציבור. כאמור, הסמארטפון משמש גם כמחשב, גם כמצלמה, גם כטלפון ועוד פונקציות רבות, בגינם נתפס המכשיר בעיני רבים ל'צינור' אל העולם שבחוץ, ואף לפלטפורמה באמצעותה אנשים מנהלים מערכות יחסים חברתיות. מכאן הקשר העמוק, לעיתים עד כדי תלות, בין בעל המכשיר לסמארטפון שלו...".

באשר לנסיבות ביצוע העבירה ראוי עוד להתייחס לטענת ב"כ הנאשם לפיה הנאשם לא התכוון לפגוע במתלונן כי אם רק ניסה רק להיחלץ מאחזיתו. טענה זו מוקשית. בע"פ 5942/13 **אבו דלו נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 10.02.2014), פסקה יב' נאמרו הדברים הבאים, שיפים גם לענייננו:

"יש לזכור עוד, כי נטילת חפץ מעל גופו של אדם כנגד רצונו מעלה, ברוב רובם של המקרים, חשש לפגיעה גופנית, נפשית או שתיהן גם יחד בקורבן העבירה. אכן, לעיתים קרובות עלולה נטילת חפץ מעל גופו של אדם למצוא טראומה אצל הקורבן, אף אם נטילת החפץ לא לוותה בהפעלת כוח רב מצדו של המבצע או בהתנגדותו של הקורבן בשל פחד או בשל שיתוק הנובע מפחד או בנסיבות של פערי כוחות גדולים כגון בשוד קשישים או קטינים".

לצד כל אלה, נתתי משקל לכך שמעשיו של הנאשם נעדרו בעיקרם תחכום או תכנון מדוקדק; לכך שהעבירה לא נעברה תוך שימוש בנשק קר או חם או תוך שיתוף פעולה עם אחר; ולכך שתוצאותיה לא הסבו נזק פיזי או כלכלי חריג במיוחד. בנוסף, וכזכור, הנאשם לא הצליח לצאת עם השלל בידו משהשליך את מכשיר הטלפון ארצה לאחר שנעצר.

13. מנעד הענישה הנוהגת בעבירת השוד רחב כקשת מקרי השוד האפשריים, כאשר הענישה תלויה בנסיבות ה"עושה" לרבות גילו של הנאשם, עברו הפלילי ובשאלה האם זה שולב בהליך שיקומי כמו גם בנסיבות ה"מעשה" לרבות אופי הפגיעה, טיבו ושוויו של הרכוש שנשדד, הנזק הפיזי והנפשי שנגרם, אופי האלימות שנקטה, האם העבירה בוצעה בצוותא עם אחרים, האם תוך שימוש בנשק ואם כן מהו סוג הנשק ומהו אופן השימוש שנעשה בו, התכנון שקדם לביצוע העבירה והמניע שעמד ביסוד ביצוע העבירה ועוד כהנה נסיבות המשפיעות על מידת החומרה.

הגם שכך, ההתייחסות לשוד של מכשירי טלפון נייד היא מחמירה וככלל מוטלים בגין אלה עונשי מאסר ממשיים.

בשים לב להערות פתיחה אלו יוצגו מקרים דומים לענייננו.

בע"פ 5617/13 5914/13 **כהן ואח' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 27.5.14) בית המשפט העליון דחה את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של שוד והפרת הוראה חוקית והותיר על כנו עונש מאסר של 38 חודשי מאסר והפעיל מאסרים מותנים שהיו תלויים ועומדים כנגדו (סה"כ 47 חודשי מאסר). בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הנע בין שנתיים לארבע שנות מאסר בפועל ובית המשפט העליון קבע כי העונש שהוטל על הנאשם אינו חורג לחומרה והוא אף מקל.

במקרה זה הנאשם, שהיה באותה עת ב"מעצר בית" במסגרת תיק אחר, רץ לעבר המתלוננת שיצאה מהמרכז המסחרי, היכה אותה בידה ומשך בכוח את התיק שהחזיקה. בתיק היה כסף מזומן ומעטפה ובה פדיון יומי של החנות בה היא עבדה. הנאשם ברח מהמקום באמצעות רכב בו חיכה לו אחר. ולאחר מרדף מסוים, במהלכו השליך התיק שנשדד, נתפס. יצוין, כי במקרה זה להבדיל מענייננו היה שיתוף פעולה עם אחר ואף היה תכנון מוקדם;

בעניין דביר דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירה של קשירת קשר לפשע ובארבע עבירות שוד של מכשירי טלפון נייד מקטינים כשבמקרה אחד נגרמה חבלה לאחד הקטינים והותיר על כנו עונש של 36 חודשי מאסר. בשונה מענייננו מדובר בנסיבות שונות ומחמירות יותר - מדובר בארבעה מקרי שוד, בהרשעה בעבירות שוד בנסיבות מחמירות וביצוע העבירות בצוותא עם שותף;

בע"פ 2400/13 **חמור נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 12.3.2014) קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם צעיר בעל נסיבות חיים קשות ועבר פלילי לא מכביד, שהורשע בעבירות של קשירת קשר לפשע, גניבה, ושוד של שני מכשירי טלפון נייד בשני אירועים שונים באותו יום משני עוברות אורח יחד עם שותף והפחית את עונשו ל-30 חודשי מאסר חלף 36 חודשי מאסר שגזר עליו בית המשפט המחוזי בעיקר בשל הפער שנוצר בענישה אל מול שותף לעבירה. ברי כי גם במקרה זה דובר בנסיבות מחמירות יותר מאשר בענייננו שכן שם היו שני אירועים, שיתוף פעולה עם אחר ותכנון מוקדם;

בע"פ 6378/11 **בסול נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 31.7.2012) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של הפרעה לשוטר ושוד של מכשיר טלפון נייד מעוברת אורח כשהוא חוטף אותו מידה בכוח והותיר על כנו עונש של 30 חודשי מאסר הכוללים הפעלה של מאסר מותנה בן חמישה חודשים כשלושה חודשים הופעלו במצטבר.

בת"פ (מחוזי-ב"ש) 1323-07-15 **מדינת ישראל נ' אלקרעאן** (לא פורסם, 7.2.2017) גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בשוד של מכשיר טלפון נייד מקטין לאחר שהכה אותו וגרם לו לחבלות עונש של 36

חודשי מאסר והפעיל עונש מאסר מותנה כך שסך הכל נגזר עליו עונש של 40 חודשי מאסר;

בת"פ (מחוזי-ים) 55254-12-13 **מדינת ישראל נגד קצאץ** (פורסם בנבו, 8.4.2014) גזר בית המשפט המחוזי על נאשם נעדר עבר פלילי, שהורשע לאחר שמיעת ראיות בעבירות של שוד וכניסה לישראל שלא כדין עונש של 15 חודשי מאסר לאחר שקבע מתחם עונש הולם שנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר. בית המשפט המחוזי מיקם את עונשו של הנאשם בתחתית המתחם בשל העובדה כי ביצע את השוד לצורך מימון צרכיו הבסיסיים שלו, אשתו והתינוק, נתון אותו אישרה התביעה. במקרה זה הנאשם משך מספר פעמים את מכשיר הטלפון הנייד מידיה של המתלוננת, שהלכה לתומה ברחובה של עיר. כתוצאה מהעבירה נחבלה המתלוננת ונזקקה לטיפול רפואי.

עינתי בפסיקה שצרפו הצדדים. מטבע הדברים כל צד צרף או הפנה לפסיקה הקרובה יותר לעמדתו העונשית.

כך הפנתה **המאשימה** לע"פ 1044/13 **זידאן נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 14.10.2013) בו דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של שוד והפרת הוראה חוקית בכך שתכנן עם אחר וחטף את תיקה של קשישה בו היו ₪ 180 בכח והותיר על כנו עונש מאסר של 48 חודשי מאסר. במקרה זה קיימות נסיבות לחומרה שלא קיימות בעניינינו דוגמת הרשעה בעבירה נוספת, שיתוף פעולה עם אחר וקיומו של תכנון מוקדם;

בע"פ 2257/13 **חייפץ נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 24.4.2014) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירת שוד והותיר על כנו עונש של 5 שנות מאסר. במקרה זה שדד הנאשם קשישה שחזרה לדירתה מקופת חולים ורצתה לסגור את דלת ביתה. או אז דחף הנאשם את הדלת, נכנס לדירה, דחף את המתלוננת והיא נפלה על הרצפה, משך מצווארה שתי שרשרות זהב ונמלט. נסיבות מקרה זה חמורות הרבה יותר מנסיבות עניינינו, ולו בשל כך שהשוד אירע בתוך ביתה - מבצרה של הקשישה;

בע"פ 2774/12 **אבשלומוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 19.3.2013) דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירות של שוד וגניבה בשני אישומים שונים והותיר על כנו עונש של 4 שנות מאסר וחצי כולל הפעלת מאסר על תנאי בן חצי שנה. במקרה זה הנאשם שדד מקשישה את תיקה וגנב ארנקה של מתלוננת אחרת. גם במקרה זה הנסיבות הן שונות משלנו, באשר מדובר בשני אירועים שונים עם שתי נפגעות עבירה, אם כי רף האלימות בשני המקרים לא דומה לעניינינו;

בע"פ 7614/09 **טראוב נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 13.5.2010) קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירת שוד והעמיד את עונשו על 48 חודשי מאסר חלף 54 חודשי מאסר שהטיל עליו בית המשפט המחוזי וזאת בהתחשב בנסיבותיו האישיות ועל מנת לעודדו להמשיך בהליך השיקומי בו החל. במקרה זה הנאשם תפס ומשך את תיקה של המתלוננת בחוזקה, הפיל אותה ארצה ונמלט לאחר שזו משכה מן הבנק סכום של ₪ 10,200.

ב"כ הנאשם צרף את ע"פ 7459/12 **שיבר נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 20.06.2013) בו קיבל בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם צעיר שהורשע בעבירת שוד של חנות נוחות בתחנת דלק בשל שיקולי שיקום והמיר עונש של 30 חודשי מאסר שהשית עליו בית המשפט המחוזי בעונש של 24 חודשי מאסר. הנאשם שחבש כובע גרב על פניו שדד סכום בסך 900 ₪ תוך שהוא מאיים על המוכר ומציג לו סכין שהייתה ברשותו;

ע"פ 4841/13 **ספי ואח' נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 6.2.2014) (להלן: "עניין ספי") בו דחה בית המשפט העליון את ערעורם של נאשמים שהורשעו בעבירה של שוד בנסיבות מחמירות של טלפון, תוך שימוש באלימות כשנאשם 1 תפס את המתלונן ונאשם 2 הכה אותו בחזהו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם בין שנתיים לבין ארבע שנות מאסר וגזר על נאשם אחד עונש של 18 חודשי מאסר ועל השני 30 חודשי מאסר;

ע"פ 936/14 **אברהם נ' מדינת ישראל** (פורסם בנבו, 31.8.2014) בו דחה בית המשפט העליון את ערעורו של נאשם שהורשע בעבירת שוד של טלפון ושרשרת עם מפתח תוך שימוש באלימות והסתייעות בשלושה אחרים, ואשר נדון ל-20 חודשי מאסר. בית המשפט העליון ציין כי עונש זה נוטה לקולה;

ת"פ (מחוזי-מרכז) 50148-03-19 **מדינת ישראל נ' גבטה** (פורסם בנבו, 9.9.2021) בו גזר בית המשפט המחוזי על נאשם שהורשע בעבירת שוד בנסיבות מחמירות עונש של 9 חודשי מאסר בעבודות שירות בהתחשב בנסיבותיו המיוחדות של הנאשם ובשיקולי שיקום. במקרה זה שדד הנאשם את מכשיר הטלפון הנייד של קטין תוך שאיים עליו עם סכין. ערעור שהגיש הנאשם נדחה (ע"פ 7108/21).

יצוין, כי במרבית המקרים אשר נזכרו מעלה אם לא בכלם, לא התקיימו נסיבות דומות לנסיבות שבענייננו, לרבות באשר לרמת הסיכון הנשקפת מן הנאשם, ההמלצה העונשית של שירות המבחן, היקף העבר הפלילי וקיומם של מאסרים מותנים תלויים ועומדים, העובדה שהעבירה נעברה זמן קצר לאחר שחרור ממאסר בעקבות מקרה דומה ובהיות הנאשם אסיר ברישיון.

14. לא מצאתי בענייננו לחרוג ממתחם העונש ההולם שנקבע, ובגדרו נתתי משקל להודאת הנאשם ולחיסכון בזמן שיפוטי הנגזר מכך, לגילו, לנסיבותיו האישיות והמשפחתיות הקשות ולפגיעה של העונש בנאשם ובמשפחתו. אציין כי נתתי דעתי גם לכך שהנאשם עושה מאמצים להשתלב באופן תקין במסגרות שונות, לרבות טיפוליות, במהלך מעצרו, ואף שב ומביע מוטיבציה טיפולית.

לצד זאת, נתתי משקל לעברו הפלילי המכביד של הנאשם הכולל 10 רישומים קודמים בין היתר בגין ביצוע עבירות רכוש ואלימות, בשל חלקן גם נדון לתקופות מאסר ממושכות; לכך שביצע את העבירה כשתלויים ועומדים כנגדו מאסרים מותנים; ולכך שביצע את העבירה כארבעה חודשים בלבד לאחר שניתנה לו ביום 13.3.2022 הזדמנות על-ידי וועדת השחרורים אשר קבעה לו תקופת תנאי נוספת בשל אי עמידה בתנאי

השחרור (ת/5).

כל אלה, לצד המפורט בתסקיר שירות המבחן, על הערכת המסוכנות הגבוהה וההמלצה העונשית לעונש מוחשי של מאסר שבו, מלמדים על הצורך לתת ביטוי בגזר הדין לשיקול הרתעת היחיד במקרה זה.

כאן המקום להפנות לנסיבות ביצוע העבירה בת.פ (מחוזי -ב"ש) 33200-12-19 בו הוטל אחד מהמאסרים המותנים התלויים ועומדים כנגד הנאשם.

במקרה זה הורשע הנאשם על-פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן שייחס לו עבירות של דרישת נכס באיומים (בכוח) וניסיון גניבה, עבירות לפי סעיפים 404 רישא ו-384 + 25 לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן באותו תיק, ביום 1.12.2019, לאחר שהמתלונן החנה את רכבו, הנאשם, בהיותו שתוי, ניגש אליו, לפת אותו בחוזקה וצעק לעברו איפה הכסף. המתלונן ניער את הנאשם ממנו וזז לעבר קיר סמוך. או אז הנאשם שב ושאל את המתלונן איפה הכסף ובמקביל אחז בחולצתו באזור החזה, המתלונן דחף את הנאשם וזה נפל על הקרקע כאשר הוא מושך עמו את המתלונן שנפל עמו. גם על הקרקע הנאשם צעק לעבר המתלונן איפה הכסף ובהמשך היכה אותו ומשך תיק מכתפו. המתלונן נשאר שכוב על הארץ וצעק לעזרה. כתוצאה מהאמור נגרמו למתלונן שריטה בפנים ומכה יבשה בגופו. הנאשם ברח עם התיק כשבתוכו מספר כרטיסי אשראי וכרטיסים נוספים. בסמוך לאחר מכן נכנס הנאשם אל חנות בקניון וניסה לגנוב מהמקום קפוצ'ון. איש ביטחון זיהה את הנאשם ותפס אותו.

הנה כי כן, הדמיון בין תיקו הקודם של הנאשם לבין התיק שלנו הוא בולט. התנפלות אלימה על אדם ברחוב בכדי לקחת מקניינו והתמדה בביצוע העברייני חרף התנגדות הקרבן.

בגין התיק הקודם הוטל על הנאשם עונש של 25 חודשי מאסר לא כולל הפעלה של מאסר מותנה, וזאת לאחר שאומץ הסדר עונשי "סגור" אליו הגיעו הצדדים.

סבורני כי כיום נכון להטיל על הנאשם עונש חמור מזה שהוטל עליו בתיק הקודם.

גישה זו מתכתבת גם עם עקרון ההדרגתיות בענישה. בהתאם לעקרון זה, יש להחמיר בענישה באופן מדורג, מן העונש הקל אל העונש הכבד יותר, שעה שהנאשם שב ומבצע עבירות דומות.

על אודות כך התייחס בית המשפט העליון ברע"פ 3173/09 פראג'ין נגד מדינת ישראל (פורסם בנבו, 5.5.2009), פסקה כא:

"כללם של דברים לגבי שוהים בלתי חוקיים: יפה לענייננו גישה הדרגתית, תוך מתן סיכוי ל"הפקת לקחים" מן הקל אל הכבד ואל הכבד ממנו, לפי הנסיבות".

כאמור, גם לאחר התיק הקודם נעשה ניסיון לשלב הנאשם בהליך טיפולי, במסגרת השחרור המוקדם מן המאסר, ומשניסיון זה לא צלח והנאשם שב ופגע בקרבן תמים שנקרה בדרכו, אין מנוס מלתת ביטוי כאמור

לשיקול הרתעת היחיד כמו גם לשיקול המניעה בכדי להגן על הציבור, וזאת בתוך מתחם העונש ההולם.

מעבר לאמור, מצאתי לתת משקל גם לשיקולי הרתעת הרבים הנדרשים בגזרה זו של עבירות, בשל שכיחותן (ראו למשל עניין ספי, פסקה י' [וההפניות שם]), בה יש התייחסות לתופעת שוד הטלפונים הניידים כאל מכת מדינה המחייבת החמרה).

15. לא מצאתי להיעתר לבקשת ב"כ הנאשם לנכות גם את ימי המעצר בתקופה שבה היה הנאשם אסיר בגין התיק הקודם ואף לא את בקשתו לחפוף את עונש המאסר שיוטל עליו בתיק זה עם עונש המאסר אותו הוא מרצה בגין התיק הקודם לאחר הפקעת הרישיון.

כאמור, הנאשם ביצע את העבירה עת היה אסיר ברישיון ורישיונו הופקע לאחר שמעל בהזדמנות שניתנה לו ובכך הוכיח כי הוא אינו זכאי להתחשבויות מעין אלו.

חישוב כפול של ימי מאסר ("יום ביומים" בעגה ה"מקצועית") במובן זה שאותו יום ייחשב גם כיום מאסר בתיק הקודם וגם ינוכה כיום מעצר מתקופת המאסר בגין התיק החדש עלול לשדר מסר שגוי, כזה שפוגע בהרתעה ועומד בניגוד לעקרון ההלימה.

אף את הבקשה לחפוף את עונשי המאסר אין לקבל מאותם טעמים, מה עוד שבהתאם לסעיף 22א לחוק שחרור על-תנאי ממאסר, התשס"א-2001, שכותרתו "סדר נשיאת מאסר לאחר ביטול שחרור על תנאי", על נאשם לשאת את יתרת מאסרו עם ביטול שחרורו על תנאי לפני **ובמצטבר** לכל מאסר שהוטל עליו בגין עבירה שעבר במהלך תקופת התנאי.

לסיכום עניין זה, שיקולי ההרתעה וההלימה הנדרשים במקרה זה מצדיקים את דחיית בקשות ב"כ הנאשם בעניינם אלו.

16. לנאשם שני מאסרים מותנים ברי הפעלה. הראשון בן 8 חודשים מת"פ (מחוזי-ב"ש) 33200-12-19 והשני בן 3 חודשים מת"פ (שלום-ב"ש) 39032-08-20.

ב"כ המאשימה עתרה להפעילם במצטבר לתקופת המאסר שתוטל על הנאשם וב"כ הנאשם עתר להפעיל מחציתם במצטבר ומחציתם בחופף לתקופת המאסר שתוטל על הנאשם.

סעיף 58 לחוק העונשין קובע כלל ולפיו "מי שהוטל עליו עונש מאסר בשל עבירה נוספת והופעל נגדו עונש המאסר על תנאי, ישא, על אף האמור בסעיף 45, את שתי תקופות המאסר בזו אחר זו, זולת אם בית המשפט שהרשיעו בשל העבירה הנוספת ציווה, מטעמים שירשמו, ששתי התקופות כולן או מקצתן יהיו

על-פי הכלל המוסדר בסעיף 58 הנ"ל נראה כי יש להורות על הפעלת שני המאסרים המותנים במצטבר לעונש המאסר שיוטל על הנאשם במסגרת התיק שבכותרת. הוראה זו נכונה בעניינו של הנאשם ביתר שאת לנוכח עברו הפלילי ושיקולי ההרתעה הנדרשים בעניינו.

אם מצאתי בכל זאת לחפוף את עונש המאסר המותנה בן 3 חודשים, הרי שהדבר נעשה בעיקר בשל כך שהנאשם הודה במיוחס לו ולקח אחריות על מעשיו, ובכדי לעודד את הנאשם שהביע רצון לעבור הליך טיפולי בין כותלי בית הסוהר.

17. ב"כ הנאשם עתר להימנע מהטלת רכיבי ענישה כספיים ממשיים כלשונו. בנסיבות עניינינו לא ניתן לקבל גם עתירה זו.

ראשית, כנגד הנאשם תלויה ועומדת התחייבותו מת.פ 39032-08-20 בסך של 2,000 ₪ להימנע מביצוע עבירת אלימות והנאשם עשה כן בתוך תקופת ההתחייבות. המאשימה עתרה להפעלת התחייבות זו (עמ' 4 ש' 6-7 לפרוט' מיום 6.2.2023), והצדק עימה.

שנית, סבורני כי לאור נסיבות ביצוע העבירה בעניינינו אין מנוס מהשתת רכיב של פיצוי, וזאת אף אם הנאשם לא נטל לידי הטלפון הנייד בסופו של יום. סעיף 77 לחוק העונשין מאפשר פיצוי של נפגע העבירה בגין "הנזק או הסבל שנגרם לו", ואין צורך להכביר מילים על אודות כך שהנאשם הסב גם נזק וגם סבל למתלונן. מצבו הכלכלי של הנאשם לא רלוונטי ביחס לרכיב עונשי זה, וזאת להבדיל מרכיב הקנס.

אציין, כי שקלתי גם השתת רכיב של קנס הנדרש בסוג כזה של עבירות, ואולם בשל מצבו הכלכלי של הנאשם ובשים לב למכלול רכיבי הענישה שיוטלו עליו, כמו גם בשל הפעלת ההתחייבות הכספית כאמור, מצאתי שלא לעשות כן.

18. לאור כל האמור לעיל, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 30 חודשי מאסר.

ב. אני מפעיל את המאסר המותנה בן 8 חודשים מת"פ 33200-12-19 במצטבר לעונש המאסר שהוטל על הנאשם במסגרת תיק זה.

אני מפעיל את המאסר המותנה בן 3 חודשים מת"פ 39032-08-20 בחופף לעונש המאסר שהוטל על הנאשם במסגרת תיק זה.

סך הכל ירצה הנאשם 38 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי המעצר בהם היה נתון במעצר במסגרת תיק זה בלבד. לא ינוכו ימי מעצר בהם היה הנאשם עצור או אסיר במסגרת תיק אחר.

מאסר זה ירוצה במצטבר לכל מאסר אחר אותו נושא הנאשם.

ג. 12 חודשי מאסר על תנאי, למשך 3 שנים מיום השחרור מהמאסר, שהנאשם לא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.

ד. אני מפעיל את ההתחייבות הכספית מת.פ (שלום-ב"ש) 39032-08-20 בסך של 2,000 ₪. הנאשם ישלם את הסכום האמור בתוך 18 חודשים מהיום.

ה. פיצוי בסך 3,000 ₪ למתלונן ע.ת 1 ס' ש'. הפיצוי ישולם בתוך 12 חודשים מהיום.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט העליון.

ניתן היום, ט"ז אדר תשפ"ג, 09 מרץ 2023, במעמד הצדדים.